

Screened urbanisation: urban planning and the imagination of the Flemish landscape in film productions.

Na een halve eeuw suburbanisatie vormt de Vlaamse 'horizontale metropool' een complex vraagstuk voor zowel planners, architecten als beleidsmakers. Al te vaak ondermijnen de actuele demografische, economische en ecologische problemen als structurele files, lawaaihinder, chronische overstromingen, ... de unieke kwaliteiten van de Vlaamse ruimte. Door de gebruikelijke focus op de problematische gevolgen van de zeer verspreide verstedelijking verliezen we wellicht de typische dynamiek van dit fijnmazige netwerk van peri-urbane gebieden uit het oog.

Gezien film als invloedrijk medium (publieke) opinie en gedrag kan beïnvloeden, wordt verondersteld dat de filmische verbeelding een ander perspectief kan bieden op het gebruiks- en beleveniskarakter van de 'nevelstad'. Deze studie zal de cinematografische ruimte als reflectie op de reële omgeving onderzoeken. Regisseurs hanteren een andere blik dan planologen en architecten, die vertrekken van kaartmateriaal, en gebruiken hun camera's om uitspraken te doen, bijvoorbeeld over sociale kwesties, maar ook over de gebouwde of onbebouwde omgeving. Bovendien worden de ruimtes die dikwijls over het hoofd gezien worden door beleidsmakers en planners frequent in beeld gebracht. Vanwege weinig planmatig of politiek interessant verdwijnen deze 'blinde vlekken' gemakkelijk van de radar, waardoor die plekken veelal een triviaal, informeel, open, ongedetermineerd gebruik kennen. Vaak zijn het plekken, zoals restruimtes tussen infrastructuur of binnengebieden tussen garageboxen, met een sterke, verbeeldende sfeer en expressie.

Het gebruik van beeldmateriaal, geproduceerd in een andere context dan de planologische, namelijk die van de Vlaamse fictie en documentaire geeft ons de mogelijkheid om uit het traditionele stedenbouwkundig en planologisch discours te stappen. Zo kunnen de intrinsieke kenmerken van het landschap, evenals de betekenis en de realiteit van het dagelijkse leven in de tussengebieden beter gevat worden.